

Uluslararası sistem, 1990'lı yıllara kadar devam eden iki kutuplu yapının dengeleri üzerine oturtulmuştu. Sovyetler'in dağıl-ması ile ortaya çıkan boşluğu doldurmaya aday jeopolitik güç olarak İslam'ın potansiyel bir tehdit olarak algılan-dığını; örneğin, NATO gibi mekanizmalarda, önce kırmızı ola-rak sembolize edilen düşman kuvvetlerin yeşil ola-rak de-ğiş-tirildiğini görüyoruz. "Westfalyan yapı, Batı ve Batı dışı şeklinde tarif edile-bi-lecek bir zıtlığa ihtiyaç duymaktadır." [1]

Bu zıtlığı, Sovyetler'in çöküşü ile birlikte İslam karşıtlığı ile doldurmak istiyor. Ba-tı-da, Sovyetler'den boşalan alanı, İslam'ın dolduracağı yönünde analizler giderek yo-ğun-laş-maktadır. Bu analizlerden de anlaşılmaktadır ki, günümüzde İslamî kimliğin ya-yıl-ması, İslam dünyası ile Batı arasındaki ilişkilerin stratejik ve jeopolitik boyutunda gi-de-rek önplana çıkmaktadır. [2]

Bu sebeple; "Birçok Batılı gözlemcinin zih-nin-de, dün-ya-nın bü-yük bölümünde Batının çıkarlarına karşı bun-d-an sonra yürütülecek muhalefetin en muh-temel adayı İslam'-dır." [3] Kı-saca 1890 küreselleşmesi döneminde Os-man-lı'-nın yı--kıl--ma-sı ile sonuçlanan İslam-Batı karşılaşma-sı-nın, Sov-yet-ler'-in çöküşü ile başlayan 1990 küreselleşmesi dö-ne-min-de tek-rar ortaya çıktığı görüşü, hem Müslüman top-lumlara, hem de Batılı toplumlara empoze edilmektedir.

Küresel sistemin sözcülerine göre, Müslüman toplumla-rın politik evriminde İslam faktörü giderek baskın hale gel-mek-tedir. Bu kültürel dönüşüm, halk iradesinin üstünlü-ğü--nın bir sonucu olarak, bölge rejimlerindeki politik de-ği-şi-mi de kendi yönünde sürük-leye-cektir. Böyle bir du-rum, uzun yıllar yapılan siyasî ve kültürel yönlendirme-ler-le orta-dan kal-dı-rılan İslamî dayanışmanın yeniden can-lan-ma-sı anlamı-na ge-lecektir. İslam, ge-rek iç ve gerek dış politi-ka-lar-da-ki ilişki biçim-lerini yeniden düzenleme sonucu-nu do-ğu-ra-cak ve Batı-yı, şimdiye kadar olduğundan tamamen farklı bir muhatap ile karşı karşıya bırakacaktır. Buysa, bölgede bugüne kadar sis--temleştirilen ve Batılı toplumların çıkar-ları-na yataklık eden tüm mekanizmaları işlemez hale getire-cek-tir. "Batı, bu ye-ni dün-ya ortamında, kendi stratejik iradesini dü-zenli ola-rak ve kolaylıkla dayatma yete-ne-ği-nin" [4] bu yeni muha-tap-lar kar-şısında gittikçe azaldığını görecekler.

Gerçekten de Müslüman toplumlar, İslam bilinci kazandıkça, gerek bireyler arası ve gerekse toplumlar arası ilişkilerde, gücün değil, hak ve adaletin belirleyici olduğu bireysel ve toplumsal bir duruş kazanacaklardır. "Batı ile ilişkilerinde eşitlikten, karşılıklı saygıdan, hatta meşru bir ticari çıkar den---gesinden söz edilemeyeceğini, bu ilişkinin özünde bir sömürge ilişkisi

olduğunu pekala bilmektedirler.” [5]

Artık Müslüman ülkelerdeki siyasî yapılanmaların, bölge halkının çıkarlarına göre değil, uluslararası tekellerin çıkarları-na göre tasarlandıkları ve yerli işbirlikçiler aracılığı ile ayak--ta tutulduklarına dair halk kitlelerinin idraki gün geç-tik-çe yükselmektedir. Bu idrak, güce dayalı, adil olmayan ulus-lara-rası ilişki biçimine karşı çıkan ve küresel bo-yut-lar kaza-nabilecek bir toplumsal muhalefeti beslemektedir. Bu top-lum-sal muhale-fetin po-litik sürece aktarılarak, temsil ma-ka--mı-na gelmesi ile uluslararası sistemin güce, istismara da-ya-lı politikaları zora girecektir. Karşılıklı olarak birbirleri hak-kında danışıklı korku hikayeleri üreterek dünyayı ara-la-rın-da paylaştan ve kendi alanlarında kalan toplumları, (ki bu-na biz-zat Batılı toplumlar da dahildir) istedikleri gibi sö-mü-ren iki ku-tuplu güç-ler-den birinin sahneden çekilerek, yerini İslam’a bı-rakmasıyla, “gücün yerine adaletin küreselleşmesi” gün-de-me gelecektir.

Bu gerçeğin farkında olan küresel tekeller, İslamafobi’yi yayarak, geniş kitleleri provoke etmektedirler. Adaletin küre-sel-leşmesi için gerekli normların ve mekanizma-ların oluşt-u-rul--masını gündeme getirecek olan İslam, sadece İslam top-lum-larını değil, bugün dünya nüfusunun yüzde seksen gibi bir oranını temsil eden bir misyona sahiptir. Çünkü güce da-ya-lı uluslararası üst sisteme karşı verilecek mücadelede, İslam’ın jeopolitik gücü, sadece İslam dünyası ile sınırlı olmayan, bütün insanlığı kuşatan adaletinden kaynaklanmaktadır. İslam dünyasının dışında kalan mağdur milletler ve küresel sistem tarafından kitlesel üretim ve tüketim nesnesine indirgenmiş olan bizzat Batılı toplumlar da böyle bir mücadelede İslam adaletinin çekim alanında kalacaktır. Yeter ki, uluslararası üst sistemin en çok mağdur ettiği İslam dünyası böyle bir mücadelenin öncülüğünü yapacak bir dayanışmayı inşa edebilsin... Çünkü yeni dönem “İslam-Batı” değil, “İslam-küresel sistem” yani güç-adalet karşılaşması olacaktır. Daha açık bir ifade ile bu karşılaşmanın “Doğasını belirleyen önemli etkenlerden biri, hatta belki de birincisi kültürdür.” [6]

Güç ve çıkar kültürü ile hak ve adalet kültürü... Güç ve çıkar kültürü, dünyaya hükmetmek; bu doğrultuda oluşan küresel statükoyu devam ettirmek istiyor; İslam ise küresel adalete önderlik etmek istiyor. Gerçekten de, bugün insanlığın karşı karşıya bulunduğu en büyük çıkmazı, bilim ve teknolojinin güçlü kıldığı ve azmanlaştırdığı küresel yapıları; “adil” kılacak ve “insancılaştıracak” bir kültür ve uygarlık an-layışından çok uzak bulunuşudur. Küreselleşmiş Batı kültürünün temel açmazı, pozitif bilimlerin iyiye de, kötüye de kullanılabilir doğasına karşı, bu bilimlerin iyiye kullanımını sağlayıcı manevî muhtevadan yoksunluğudur. Bu yoksunluğu sebebiyle Batı bilim anlayışı, değer üretememekte, güç ve hegemonya üretmektedir. Batılı güvenlik algısı da bu güç ve hegemonyayı korumaya odaklanmaktadır.

İslam’ın güç ve hegemonya yerine adaleti küreselleştirme misyonu, mevcut çıkarıcı küresel

E.Askeri Hakim Yusuf ÇAĞLAYAN tarafından yazıldı.

Perşembe, 02 Mayıs 2024 02:58 -

sistem tarafından bir karşı saldırı olarak algılanmaktadır. Bu sebeple yeni dönemde İslam'a karşı uluslararası üst sistemin uzantısı olan yerel sistemlerin ve bu sistemlerin muhafızlarının harekete geçirilmesi beklenen bir şeydir. Nitekim, "2000 Mayıs'ında hazırlanan Bush doktrinde; 'Bizim uzun vadede hedefimiz Hazar ve Ortadoğu'daki petrolü ele geçirmek değil. Bölgede bizim dünya üzerinde kurduğumuz hegemonyaya meydan okuyacak alternatif bir paradigma var. Bu paradigma tehlikeli boyutlar kazandı. Bizim bunu engellememiz lâzım' deniliyor. İslam'ı kastediyorlar ." [7]

Afrika üzerine yaptığı araştırmalarıyla tanınan Amerikalı ka-dın gazeteci-yazar Elizabeth Liagin, *Impact International*

dergisinde, ABD'nin küresel savaşını değerlendirdiği ropör-ta-jın-da; "Bush'un 17 Eylül Ulusal Güvenlik Stratejisi'nde de açıkladığı gibi, Amerikan dış politikasının tek gayesi; uluslararası arenada ABD'nin politik, ekonomik ve diplomatik gücünü by-pass edecek, onun bu gücüyle yarışacak, ona denk veya eşit bir gücün oluşmasına imkan vermemektir."

[8]

Time dergisindeki bir makalesinde eski ABD Dışışleri Bakanı Henry Kissinger aynı gerçeği şöyle ifade etmektedir:

"Asıl önemli sorun, gelişmekte olan dünyada, özellikle Ortadoğu ve Afrika'da Batı yanlısı rejimlerin yıkılmakta olmasıdır. Bu olgu, Mısır, Fas ve hatta İsrail'i bile etkileyebilir. Bölgedeki radikal akımlar büyük tarihsel değişmelere yol açacaklardır. Bizi tehdit eden büyük tehlikeyi görüp kararlı davranmazsak, bu gelişimi engelleyemeyiz."

Toynbee de aynı endişeleri dile getirmektedir:

"Panislamizm uykudadır, ne var ki, Batılılaşmış dünyanın proleter kalabalığı Batı sömürgeciliğine karşı ayaklanıp anti-Batıcı bir hareket oluşturlarsa, uyuyan devin uyanabileceğini hesaba katmak zorundayız. Bu çağrının, İslam'ın militan ruhunu—kış uykusuna yatmış gibi görünüyorsa da—uyandırıp zafer dolu bir çağa yöneltmede, hesap edemediğimiz etkinlikleri olabilir." [9]

"Batılı gözlemciler İslam dünyasındaki İslam kimlikli hareketlerle özellikle ilgilenmeye başlamışlardır. İslam

'ın

uya-nışı, statükoyu kendi çıkarları doğrultusunda muhafaza etmek isteyen Batılı emperyalist güçler için bir korku kay-na-ğıdır. Çünkü vahşi çıkarlarına engel tek kurumun “İslam da-ya-nışması”

olduğunun bilincindedirler.

Yeryüzündeki müs-ta-zaflar (sömürülenler) adına ortaya çıkacak anti-emper-ya-list ve dayanışmacı bir İslam, mevcut güçler dengesini alt üst edecektir

”

[10]

İslam, küresel ve yerel uzantıları paravan tekellerin, top-lum-ları bir tüketim pazarı olarak istismarına imkan tanı-maya--caktır. Küresel ölçekte adil bir ticarî ilişki çerçevesin-de bir uluslararası pazar oluşturmaktadır. “İslam, devletin ve top-lu-mun yoksullar da dahil bü-tün sınıfların toplumsal çıkar-larını içine alan belli ahlakî, sosyal, dinî hedefler doğ-rul-tu--sunda örgütlenmesini öngörür.” [11] Bu, yerel devlet ve top-lum-ları, uluslararası tekellerin istis-marcı politikalarının uy-gu-lan-ma-sına aracılık etmeye elverişsiz bir yapıya kavuş-tur--mak-ta-dır. Gerçekten de, İslam’ın insan karakterinde yer-leş--tirdiği değerlerin sosyo-politik yansıması, adaletsizliğe ve yabancı hakimiyeti anlamı taşıyan hiçbir şeye boyun eğmez bir fert ve toplum karakteri ortaya çıkarmaktadır. Bu yapıda, elle-rin-de hiçbir güç bulunmayan Müslüman halklara diren-mek için İs-lam imanı kafi gelmektedir. İslam, her hal ve şart-ta, birey ve toplumlara bu yabancı hakimiyetine ve is-tis-ma-rı-na karşı koyma ve başkaldırma gücü kazandır-mak-ta-dır.

Üstelik “İslam’ın güçlü uluslararası kültürel bağları, ona bir uluslararası dayanış-ma yeteneği de kazandırmaktadır.” [12] İslam dünyasında ortaya çıkabilecek “İslamî dayanışmayı temel alan” bir ya da birden fazla yapı, uluslararası tekellerin gücü karşısında daha yeterli ve dengeleyici bir İslamî tavrın gelişmesinde katalizör vazifesi yapacaktır. Yine Müslüman ülkelerin kaderini küresel güçlerin ellerine teslim eden ulus-lara-rası olaylar, her şeyden önce, hoşnutsuzlukları billur-laş-tı-ra-cak, bu da Ortadoğu’daki askeri kurumlarda bir birikime yol açabilecektir. Böylece İslamî kimliğin kendini ifa-de etme-si için beklenmedik kanallar ortaya çıkacak ve bun-lar anı-sın, kritik siyasî dönüm nok-ta-la-rın-da beklen-me-dik mis-yon-lar üstlenebilecektir. Elbette böyle bir durum, uluslararası sis---te-mi sadece, askeri alanda değil, kültürde, ekonomide, ti-ca--rette, bilim ve teknolojiye de rekabet eden ve giderek blok-laş-ma eğilimi gösteren zor bir muhatap ile karşı karşıya bırakacaktır.

Geniş İslam coğrafyasının bugüne kadar kullanılan şuur-suz tüketici kitlelerini ve stratejik hammaddelerini ulus-lara--ra-sı tekellerin kullanımına elverişsiz hale getirecek bö-y-le-si bir tehlike... İşte uluslararası sistem bu yeni muhatap-tan kork-maktadır. Bu sebeple, uluslararası sistem, İslam’a karşı yerel ve küresel önlemler almaktadır. İslam’ı ye-relde irtica ve terör ile ilişkilendirmekte ve yerel mekanizmalar İslam aley-hi-ne harekete geçirilmektedir. Küreselde İslam’ı terör sila-hını kul-lan-dığı bir medeniyetler çatışmasının aktörü ola-rak gös-ter-mek-tedir.

“Müslüman dünyanın yaşanan gerginlikler bağlamında birer terör odağı olarak resmedilmesi, aslında Batıda gele-nek-sel olarak varlığını sürdüren İslam algısından ba-ğımsız bir şekilde işlememektedir. Bu birbirini takviye eden iliş-kiler ağı içinde mede-ni-yet--ler çatışmasının doğması bugün (Batıda) artık popüler bir beklenti haline dö-nüş-müş-tür. Tek kutuplu dünyanın var olan gerçekliği içinde İslam ve Müs-lü-manlar, küreselleşmenin dayattığı entellektüel, kültürel ve ekonomik blokajlar karşısında yer yer kendi referanslarıyla bile ilişkilendirilmesi olanaksız tepkiler verebilmektedirler. Ne var ki bu tepkiler de, yine benzersiz bir şekilde İslam karşıtı söylemleri tahkim etmeye yaramaktadır.”

[13]

Uluslararası sistem, İslam'ın karşısına, yine kendi kur-gu-la-dığı, dünya ölçeğinde bir terör ve kaos menbaı olan bir İslam'ı (!) rakip olarak çıkarmak istemektedir.

Batının tasavvurundaki İslam, siyasal İslam veya ılımlı İslam gibi kavramlarla ifade edilmektedir. Oysa, İslam, birey-le-rin ve toplumların sürekli değiştiği bir alanda, katı, de-ği-şi-me kapalı bir ideolojik proje sunmaz. Sadece, de-ği-şi-min doğ-rul-tusu ile ilgili ilkeler ortaya koyar. Gerçek İslam siyasete ve-ya ideolojiye görelileşmiş, insanlığın kalan kısmını öte-kileş-tirmiş bir İslam değildir. Gerçek İslam, adalet-i izafiyeyi; yani bir özneye gö-re-li-leş-miş adaleti değil, adalet-i mahzayı; yani sırf adaleti temsil etmektedir. Bu se-beple, küresel statü-ko güçlerince propaganda edilenin aksine, İslam'ın küresel aktör haline gelmesi tarihin sonu değildir. Bir medeniyetler çatışması hiç değildir. Adalet-i mahzanın küreselleşmesi için, bütün medeniyetlerin ittifakını ve dayanışmasını sağlama yo-lunda, insanlığın biricik şansıdır.

Yusuf ÇAĞLAYAN - DARBECİ KUŞATMA (Son kısımdan alınmıştır)

---

[1] Bacık, 2007:392.

[2] *Fuller*, 1996:157.

[3] *Fuller*, 1996:3.

[4] *Fuller*, 1996:164.

[5] *Fuller*, 1996:79.

[6] *Fuller*, 1996:145.

[7] *Kaplan*, 2004.

[8] *Liagin*, 2003.

[9] *Toynbee*, 1980:201.

[10] *Canatan*, 1995:86,87.

[11] *Fuller*, 1996:81.

[12] *Fuller*, 1996:144.

E.Askerî Hakim Yusuf ÇAĞLAYAN tarafından yazıldı.

Perşembe, 02 Mayıs 2024 02:58 -

---

[13] *Subaşı*, 2007:163.